

Türk Edebiyatı Dergisidir

YIL 5 - SAYI 25
OCAK - ŞUBAT 2024

(İki ayda bir yayımlanır)

KURUCUSU
Nevzat Kösoğlu

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş. ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ
Ertuğrul Alpay

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.
GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Göktürk Ömer Çakır

BASKI
Çınar Matbaacılık ve
Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad.
Ata Han Nu: 34 K: 5
Bağcılar-İstanbul
Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika Nu: 45103

YILLIK ABONELİK BEDELLERİ
2024 Yılı Abonelik Bedeli-1000 ₺

ISSN
2687-6523

ABONELİK
www.sogutdergisi.com/abonelik

Abonelik bağlantısına
gitmek için kare
kodu telefonunuza
okutabilirsiniz.

SÖĞÜT DERGİSİ
GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Sinan Terzi

YAYIN KURULU
Asuman Demir
Fezra Ay
Merve Sevde Selvi
M. Tuğrul Çolak
Rana Senanur Doğan

DANIŞMA KURULU
Ayşegül Büşra Paksoy
Bahtiyar Aslan
Cengizhan Orakçı
Oğuzhan Murat Öztürk
Senail Özkan
Şerif Aydemir

İLETİŞİM
sogut@otuken.com.tr

GRAFİK TASARIM
Ötüken

Sögüt'te neşredilen nesir ve şiirlerin tüm yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Matbu veya dijital başka mecralarda kullanımları, yayınevinin iznine tabidir.

Sevgili Sögüt ailesi, yazılarınızı Times New Roman fontunda, 12 punto, 1.15 satır aralığında iki yana yaslı bir şekilde gönderebilirsiniz. Referans vereceğiniz metinler için Chicago dipnot ve kaynakça sistemini kullanmanızı rica ederiz.

Sözümüzün, sesimizin, nefesimizin gücüyle vardığımız 5. yılın ilk sayısında bütün dostlarımıza yeniden merhaba. Söğüt'ümüz büyüyor, serpiliyor, boy atıyor. Türk edebiyatı içerisinde kendine has bir yeri şimdiden edindiği gibi her geçen gün köklerini daha da derinlere salıyor.

Yeni yılın ilk sayısında Klasik edebiyatımızın güçlü ismi, büyük şair Fuzûlî'yi dosya konusu olarak ele aldık. Fuzûlî, devrinin bilhassa edebiyat alanında oldukça gözde ve çevresinde tanınmış genç bir şairiydi. Türk diline olduğu kadar Arapça ve Farsça'ya da kusursuz şiirler yazabilecek kadar hâkimiyeti olduğunu ve kendisini pek çok ilim dalında yaşadığı zamanın imkânları çerçevesinde teçhiz ettiğini de dönemin kaynaklarından öğreniyoruz. İlme verdiği önemi şöyle ifade etmiştir büyük şair;

“İlimsiz şiir esası yok dîvar olur ve esassız dîvar gâyetle bi-i'tibâr olur.”

Fuzûlî'yi Fuzûlî yapan konuların başında yine devrinin imkânları içerisinde değerlendirilmesi kaydıyla samimi üslubu, ifadedeki kudreti, aşkın sanat gücü ve sular seller gibi akan dili gelir. O milletin atan kalbi, söyleyen dili, gören gözü, tutan eli olmaya gayret etmiş taşrada kalmış bir merkezdir. Bu nedenle de Türk İslam âlemi tarafından sadece bir edip değil yer yer bir veli olarak görülmesi de boşa değildir. Adı üzerinde yaşanan tartışmaların hiçbir

kendi karıştığı kavgalardan sebep değil bilakis tüm çevrelerin Fuzûlî'yi kendilerine nispet etme gayretinden doğduğu aşikârdır. Ardından söylenenlere, sahiplenene bakınca şairin sağlığında el üstünde tutulduğunu, kuş sütü ile beslendiğini, saraylarda ağırlandığını zannetmek mümkündür lakin şiirinin satır aralarında şair yalnızlığını şöyle ifade etmektedir;

“Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge

Ne açar kimse kapım bād-ı sabâdan gayri”

Bundan öte sözün dosya yazarlarımıza bırakıyor, okurlarımızı büyük şairimizin dünyasına daha yakından bakmaya davet ediyoruz.

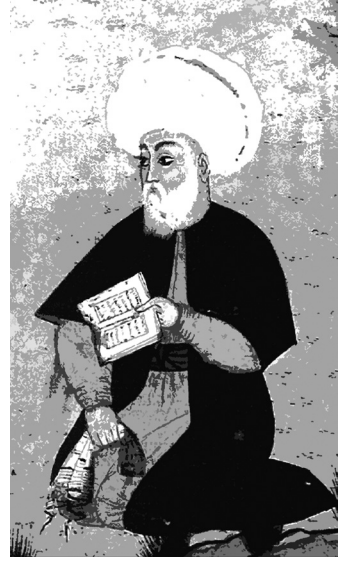
Bu sayıda Tema dosyamızın da yolu şiirden geçiyor. “Klasikten Moderne Hayal Perdesi: Türk Şiirinde Ütopya” başlığı altında alanın kuvvetli isimlerinden değerli yazılar var. Hikâye, şiir, deneme ve incelemeleri ile yatağını bulan ırmak misali akıyor, gelecek Söğüt. Elbette siz değerli okurlarımız destekleri bizim için çok mühim. Bu sayı ile birlikte 2024 yılı abonelik linki yine aktif hale gelmiştir. Abone olan okurlarımız bu yıl da kargo ücreti ödemeyecektir. Asla unutulmamalı ki marifet iltifata tabidir. Bunu bilen, dergimize abone olan, okuyan, okutan tüm okurlarımıza şükranlarımızı sunuyoruz. Söğüt ile daha nice yıllara...

İÇİNDEKİLER

- DOSYA:**
FUZÜLÎ
- ÖMÜR CEYLAN İLE
FUZÜLÎ'YE DAİR
RANA SENANUR DOĞAN / 8
- FUZÜLÎ'NİN ŞİİR İKLİMİNDEN
ESİNTİLER
BAYRAM ALİ KAYA / 13
- AŞK ÇAĞININ TANIĞI
FAHRİ KAPLAN / 21
- MEŞHUR ÂŞIKLARIN
FUZÜLÎ İLE İMTİHANI
OZAN YILMAZ / 29
- SİZ FUZÜLÎ DİYEBİLİRSİNİZ
O BENİM MEHMED'İM
AYSUN ÇELİK / 37
- FUZÜLÎ İŞİMİZ ÇOK
MURAT KAYMAZ / 41
- KLASİKLERDEN KENDİLİK
AYNASINA BAKMA CESARETİ:
FUZÜLÎ'Yİ OKUMAK
AYŞE KÜBRA BİLGİN / 44
- FUZÜLÎ'NİN *LEYLÂ VÜ*
MECNUN MESNEVİSİNE ÇOCUK
EDEBİYATINDAN BAKMAK
PINAR UÇAR / 49
- FUZÜLÎ BİR KAYGI: SU KASİDESİ
RANA SENANUR DOĞAN / 54
- İZDIRAPTAN HAZ ALMAK:
FUZÜLÎ ŞİİRİNDE İZDIRAP
SÜLEYMAN YİĞİT / 59
- SULTÂNU'L-UŞŞÂK: FUZÜLÎ
NİLÜFER KAYA / 69
- TEMA:**
KLASİKTEKİ MODERNE HAYAL
PERDESİ: TÜRK ŞİİRİNDE ÜTOPYA
- ÜTOPYANIN EDEBİYATTAKİ
GÖRÜNÜMÜ: SİĞİNAK MI
KAÇIŞ MI? / 78
M. FATİH KANTER
- HAYAL EDİLEBİLEN
GERÇEKLİKTEN HAYALİ
GERÇEKLİĞE: / 87
M. TUĞRUL ÇOLAK
- RÜYA, NEVROZ VE
ŞİİRİN YARATIMI / 91
AYŞE NUR BIÇER
- DENEME**
- ZELZELE
HALİT SELİM DÖNMEZ / 101
- MÂVERÂİ BEKLEYİŞ
CANSU SOLE / 112
- ELEŞTİRİ GÜNLÜĞÜ
ORÇUN ÜÇER / 121
- KAŞGAR'DAN ANADOLU'YA:
YÖRÜ'DEN HAYDİ'YE
PROF. DR. MUSTAFA SARI / 168
- NUSH İLE USLANDIRAN
ZİYA PAŞAMIZ
TAHİR GÜNAY / 185
- KALABALIKLARA RAĞMEN
İNCELİKLERİN PEŞİNDEN
YAĞIZ GÖNÜLER / 195
- HİKÂYE**
- ALACAĞIN OLSUN
AHMET ERGİN / 96
- AYNI DUVARLARI
AHSEN DALCA KORKUTAN / 108
- METELİKSİZ
ALİ CAN / 116
- ÖLÜMSÜZLÜK İKSİRİNİN PEŞİNDE
ALİ TUNA / 131
- RASU-ŊİTİ'NİN ÖLÜMÜ
JOSÉ MARÍA ARGUEDAS / 139
ÇEVİREN: ENGİN BEKSAÇ
- ALTI VESİKALIK
FOTOĞRAF LÜTFEN / 156
AHMET ŞEVKİ ŞAKALAR
- İŞPORTACILARA ÖLÜM
HÜSEYİN KILIÇ / 175
- BİRİKTİRİCİ
METE ALMALI / 191
- EBEDİYET
NİSA ESER / 200
- YÜRÜYORUM
DİKENLERİN ÜSTÜNDE / 215
KADER KÖMÜRCÜ

- HÂTİFİN SÖYLEDİKLERİ
TAHA YASİN TUNCER / 222
- O KÜÇÜK ÇOCUK
VE GENÇ ADAM
UĞURCAN DİLBER / 229
- ŞİİR
- RAIN CUTS THE PLACE
WE TREAD: YAĞMUR
BASTIĞIMIZ YERLERİ
KESİYOR / 94
DYLAN THOMAS -TAMER
GÜLBEK
- SONNET 11-12. :
11-12. SONE
WILLIAM SHAKESPEARE-
ALİ GÜNVAR / 99
- İKİ DÜĞÜMLÜ AĞIT
KÜRŞAT KÜÇÜK / 105
- LİRİK İSYAN / BAĞBOZUMU
HÜMEYRA YARGICI / 111
- ÖLÜM GELDİ BANA SENİN
GÖZLERİNLE BAKTI / 115
NAZİM PAYAM
- AKORTLARI KOPAN TEL
UĞUR ŞERBETÇİ / 120
- KEFERE YATAĞI
MUHAMMED MÜNZEVİ / 129
- ALAZAHÖYÜK
MURAT SERDAR / 138
ÇAKIROĞLU
- MİLYON YIL SONRA / 148
M. TUĞRUL ÇOLAK
- KANTARIN TOPUZUNU
YÜKLENİP ŞU TEPEYE
ÇIKIYORUM / 155
SÜREYYA ALTUNKARA
- İLÂH BELLENMEYEN
ÇİGARA / 165
CÜNEYD ENSARİ
- GAM YERİNDE DURUR / 174
FATMA AKSU
- ŞİİRSEMEK VE
YENİLENEBİLİR ŞİİR
TARIFLARI / 184
ÖZKAN KAYA
- KIRAZ TOZLARI KUYUMCUSU
HASAN ENES GÜNDÜZ / 190
- ESKİ KENTİN DRAGOMANLARI
SERDAR AYDIN / 194
- HANGİ RÜYA BİZİM
HANGİ RÜYADA BİZ / 199
AHMET SEFA YALÇIN
- CEBİMDEKİ SAATLER
MEZARLIĞI / 205
SAMET ŞAHOĞLU
- SOL GÖZÜN GÖRDÜĞÜNÜ
SAĞ GÖZ / 213
AYŞE NUR BIÇER
- ANNEMİZ BANA KÂBUSLARINI
ALEYNA TARAN / 220
- DEVİNİM YÜZEYLEME
ALPTUĞ TOPAKTAŞ / 223
- "KENDİM" DİYE BİR MANİ
NECİP FAZIL KIZILKAYA / 246
- SÖYLEŞİ
- MUSTAFA EVERDİ İLE SÖYLEŞİ
/ DANTE İLE ŞAMAN DANSI / 240
MÜNEVVER SARAL
- İNCELEME
- ŞİİRİ PARANTEZ DIŞINA
ALMAK / 2022 VE 2023
YILLARINDA ÇIKAN / 149
BAZI ŞİİR KİTAPLARINA BAKIŞ
A. SAMET ATILGAN
- ALİ NİHAD TARLAN VE ÂMİL
ÇELEBİOĞLU'NUN DERS
NOTLARI ÜZERİNE / 207
DR. ERSİN BAYRAM
- PENCEREDEN KUŞ UÇTU VE
UZAK TEPELER ÜZERİNE / 225
FATİH SELVİ
- DÜŞLERİN ELMA KOKUSU
OĞUZHAN OĞUZBEY / 237

DOSYA:
FUZÛLÎ

ÖMÜR CEYLAN İLE FUZÛLÎ'YE DAİR...

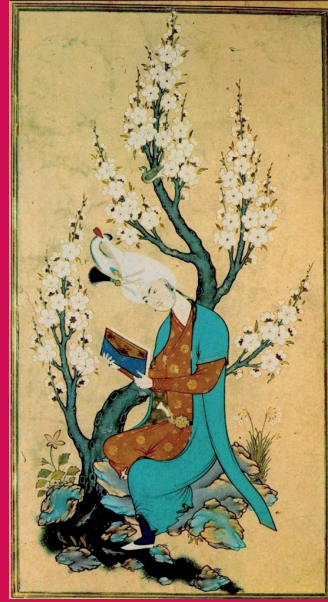
■ RANA SENANUR DOĞAN

Klasik Türk şiirinde Fuzûlî'nin bıraktığı sesi nasıl tanımlarsınız? ■

Bu ses diğer şairlerden hangi yönleriyle ayrılmaktadır? Fuzûlî şiirinin şahsi ve asla mükerrer olmayan bir yapısı bulunduğu düşüncesine katılır mısınız?

Bu düşünceye katılmamak mümkün değil. Yahya Kemal'in o meşhur mısrasında ettiği "Yâ Rab bana bir ses yaratan kudreti ver" duasına, ilahî muhatap kabul edilmiş ender sanatkârlardan biridir Fuzûlî. Onun şiir sesi benzersizdir, çünkü yalnız olağanüstü bir yeteneğin değil aynı zamanda benzersiz bir terkinin ürünüdür. Fuzûlî'nin hayranlık uyandıran bu şiir sesinde, onun binlerce meslektaşıyla paylaştığı gelenek temelli özelliklerin payı olduğu gibi bunlardan daha fazla, yal-

FUZÛLÎ'NİN ŞİİR İKLİMİNDEN ESİNTİLER

■ BAYRAM ALİ KAYA

Bu yazımızda edebiyatımızın en büyük şâirlerinden biri olan Fuzulî'nin şiirlerinden seçtiğimiz bazı beyit örneklerinden hareketle onun düşünce, inanç, ruh ve gönül ikliminden esintilere yer vermeye çalışacağız. Temelini Fuzulî'nin üç beytinin oluşturduğu yazımızda ayrıca ve de gerek gördükçe benzer içerik veya söyleyişe sahip başka beyit örneklerini de sunmaya, ayrıca bunları elden geldiğince açıklamaya gayret edeceğiz.

*“Bende Mecnûn’dan füzûn âşıklık isti’dâdı var
Âşık-ı sâdık benem Mecnûn’un ancak adı var.”*

Fuzulî, bir gazelinden seçtiğimiz bu ilk beytinde, “Ben âşık olma konusunda Mecnûn’dan daha yetenekli (daha kudretli)yim. Sâdık (sa-

AŞK ÇAĞININ TANIĞI: FUZÛLÎ

■ FAHRÎ KAPLAN

Şiirlerinde aşkın en yakıcı hâllerini terennüm etmeyi bilmiş olan Fuzûlî, üç dilde Dîvân sahibi olacak kadar şiir yazabilmiş müstesna bir şairidir. Daha önce çeşitli şekillerde anlatılmış *Leylâ vü Mecnûn* hikâyesine getirdiği yorumla mesnevisinin şöhreti çağları aşan Fuzûlî'nin bunların dışında da manzum mensur pek çok kıymetli eseri vardır. Fuzûlî'nin Türk edebiyat tarihi içinde müstesna bir şair olmasında onun *Türkçe Dîvân*'ı da elbette ayrı bir yere sahiptir. Hz. Peygamber'e yazılmış müstesna bir naat olan Su Kasidesi, şairin *Türkçe Dîvân*'ındaki en güzel ve meşhur şiirlerin başında gelir. Bu şiir, aynı zamanda Türk edebiyatında naat türünün ve kaside tarzının en güzel örneklerinden- dir. Bunun yanında Fuzûlî'nin en büyük hünerini gazellerinde gösterdiğini söylemek de hatalı olmaz. Kendisi de hem gönlüyle hem de şairlik

MEŞHUR ÂŞIKLARIN FUZÛLÎ İLE İMTİHANI

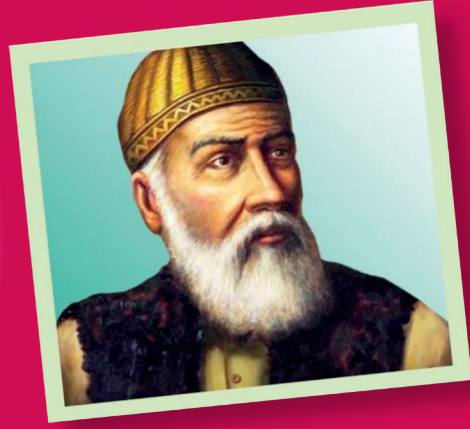

■ OZAN YILMAZ

*“Yazanda Vâmuk u Ferhâd u Mecnûn vasfın ehl-i derd
Fuzûlî adını gördüm ser-i tomâra yazmışlar”
{Mecnun, Ferhat ve Vâmuk’ı anlatacak âşıkların,
defterin en başına Fuzûlî adını yazdıklarını gördüm.}*

Aşkın tarihi layıkıyla yazılabilir mi bilmiyoruz ancak aşkın kitabını divan şairleri yazmıştır dense yeridir. Dillere destan aşkları zengin hayaller eşliğinde anlatan şairler, birbirinden seçkin mısralarla süslü divan ve mesnevi sayfalarını “aşk”la doldururlar. “Âh mine’l-aşk” (Âh aşkın elinden) ifadesini farklı bakış açılarıyla şerh eden şairler, yürek parçalayıcı aşk acılarını anlatmak için âdeta yarışır. Her şair aşkı kendisinin daha üstün olduğunu göstermek için söz işçiliğine girip farklı olmak adına akıl ve mantık dışı söylemlerde bulunur. Zaman ve

SİZ FUZÛLÎ DİYEBİLİRSİNİZ, O BENİM MEHMED'İM

■ AYSUN ÇELİK

Muhammed güzeldir, Mehemmedler güzeldir, Mehmedler güzeldir, Mehmetler de öyle. Âşık Çelebi'nin *Meşâirü's-şu'arâ'*'sındaki bir minyatürde karşılaşmıştım ilk, benim Mehmed'le. Ve o minyatürden mühlhem çizilen bu resimle, ruhuna beden giydirmiş, ete kemiğe büründürmüştüm zihnimde. Bi'l-vesile bin selam olsun nakşedene, resmedene. Salkım söğütler altında şimdi yeniden seyreyleyebiliyordum Mehmed'imin hüsn ü ânını, sebep olanlara da selam.

Peygamber sünneti takkesiyle başlıyor, hüsnünün revânı... Şairliğin altın serpûşunu taşıyor başında. Taşıyor başından sonra... Zerkârî bir tezhib gibi süslüyor yüzünün mushafını, alnına dökülüyor. Yüksekçe bir alın, alında dört satır; rubaisi ömrün... Tavsif ettiği güzellerin kaşlarından daha güzel iki kaş; muntazam iki kavis. Hilâlin nûrundan, kemânın nârından daha müessir. Gür bir ormandan atlayan çağlayan,

FUZÛLÎ İŞİMİZ ÇOK

*Fuzûlî Şanundadır
ehl-i dile miftâh her dem fuzûlîdür
ana mestûd yoh kim çilingir zarûrîdür*

*mahi kim derya içredür şehbal fuzûlîdür
şem-i vuslatına pervanenin per zarûrîdür*

*özge bilmez dürr ü harmühre dide fuzûlîdür
dükeli aşık-ı genc-i mana'a saki zarûrîdür*

*Mirrihdür utariddür müşterîdür nice bir fuzûlîdür
gülşen-i alemde gül gerek dahi bülbül zarûrîdür*

*derk idene Fuzûlî dimek fuzûlîdür
ol mahlası tağyir müselmanâ zarûrîdür*

■ MURAT KAYMAZ

Eya gamdaşım ne yapalım imdi? Hele gel bir olup fikr edelim. Gevher elimizde iken bakıp da kendimizden mi geçelim yok manasın idrake gayret mi edelim? Pek tabii ne yardan ne serden geçilmez yiğitlerin harmanında he mi kardeş!

Öyledir öyle olmasına ya bak bir de şu var işin içinde! Aklımız da bedenimiz gibi yaş alır. Körpedir hem biçime, ahenge hem de endama, vezne meyleder. Değil mi ya bebeyken canlı canlı renkler, yuvarlacık, tombulcacık memeler keyiften kıkırdatır bizi. Ne ki kemale vardı mı bir nebze tefekkür işte o vakit ararız öküz altında buzağığı. Ne demek istiyor söz söyleyen? Yok mudur ehl-i sühanın kastından bize derman devşiren?

Sözü sözün sahibinden bize yüklenmez mi bazıları? Mesela mesele Fuzûlî ise kardeş, Tarlan Hoca yapmaz mı bunu? Herkeslerden iyi belki

KLASİKLERDEN KENDİLİK AYNASINA BAKMA CESARETİ: FUZÛLÎ'Yİ OKUMAK

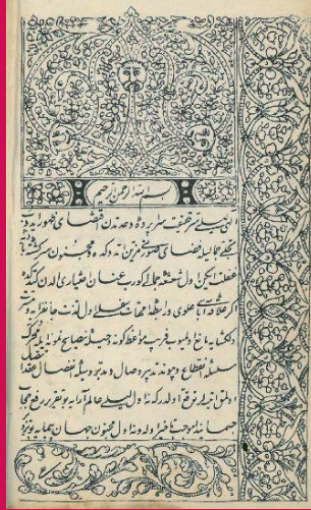
■ AYŞE KÜBRA BİLGİN

Bir İngiliz için Shakespeare, İran coğrafyası için Hâfız, bir Alman için Goethe; “edebiyat tarihi” içerisinde gelen bir “ses” değildir. Dolaşımında kalan, yaratıcılığı devam eden canlı bir “kaynaktır.” Tabiri caizse; onları aktüel hayatlarının içerisinde yaşatırlar, daha doğrusu onlarla yaşarlar. İngilizlere Hindistan’ı mı verirsiniz yoksa Shakespeare’i mi diye sorulduğunda Hindistan’ı verebileceklerini; ancak Shakespeare’i vermeyeceklerini söylerler. Ve gerekçeyi şöyle açıklarlar: “Hindistan giderse kendimiz olmaya devam edebiliriz, ama Shakespeare olmazsa biz kendimiz kalamayız.”¹

Söz konusu kendi klasiklerimiz olduğunda manzara pek de böyle

¹ Sezai Karakoç, *Çıkış Yolu II, Medeniyetimizin Dirilişi, Dört Konferans, Diriliş Yay. İstanbul* 2015, 5. Baskı, s. 187.

FUZÛLÎ'NİN LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVİSİNE ÇOCUK EDEBİYATINDAN BAKMAK

■ PINAR UÇAR

“Sakın bir kimseden zann eyleme imdâd olur peydâ
Sana ancak yine senden olursa dâd olur peydâ”

(Ali Emîrî)

Geçmişten günümüze şairlerin ve yazarların çocukla teması, çocuklar için eser vermesi, çocukları eğitmeyi amaçlaması oldukça yaygın ve doğaldır. Türk edebiyatı tarihinde bilhassa klasik Türk edebiyatı dönemine bakıldığında bugün bilinen anlamda çocuk kitapları veya çocuk metinleri ile karşılaşmak pek olası değildir. Çocuk edebiyatıyla ilgili akademik kaynaklara baktığımız zaman ise pek çoğunda benzer iddialarla karşılaşmak mümkündür. Fakat esasında bakış açımızı biraz değiştirirsek böyle olmadığını görebiliriz. Klasik Türk edebiyatı, şair-

FUZÛLÎ BİR KAYGI: SU KASİDESİ

■ RANA SENANUR DOĞAN

“İnsan nadiren akıyla anlar...”

Jung pek çok araştırmacı tarafından zamanının “ruh çözümlemecisi” olarak nitelendirilir. Freud’tan sonra kafası karışan, çıkış yolları arayan psikolojiye nefes aldırın bakışlar ortaya koyar gibidir. Onun “kollektif bilinçdışı”na yönelik tespitleri ve ortaya koyduğu arketipler önce psikolojide sonra da edebiyatta başka okumalara alan açmıştır. İnsan ruhunu ele almanın, hastalıklara dair konuşmanın hatta çözümlemenin yolunu arayan Jung için arketipler suyun ötesindeki tezahür etmesi gibi bir sırrı ifşa etmektir.

M. Bilgin Saydam “Carl Gustav Jung: Nesnel Ruh’un Şamanı” yazısında şöyle der: “İnsan yaşamının esas gairesi, kendi tedavisidir, yani

IZDIRAPTAN HAZ ALMAK: FUZÛLÎ ŞİİRİNDE IZDIRAP

■ SÜLEYMAN YİĞİT

*“Acının insana kattığı değeri bilirim, küsemem
Acıdan geçmeyen şarkılar biraz eksiktir”*

Sezen Aksu-Gidemem

Klasik Türk şiiri, sevgiliye kavuşmak isteyen âşık ve rakip arasındaki gerilimden beslenmektedir. Bu kurgunun merkezinde bulunan sevgili cefakâr, ızdırap verici ve vefasızdır, âşığa ilgi göstermez, bakışını bile ondan esirger, nazlıdır ve inatçıdır. Buna karşılık âşık, sevgilinin her türlü hâlini kabul eder, sevgiliden ayrı olmanın acısıyla yanar, eziyetlerine, cefasına katlanır, hasret çeker, bir gün ulaşacağını umduğu vuslat gününü heyecanla bekler. Bu bekleyişte sevgiliden gelen her şeye boyun eğen, sevgiliye ulaşmanın yollarını arayan, sevgilinin ma-

SULTÂNU'L-UŞŞÂK: FUZÛLÎ

■ NİLÜFER KAYA

Malumdur ki âşıklar aşkını ispat edebilmek için bütün büyük âşıklarla kendilerini kıyaslar, bu kimi zaman sahralarda seyreyleyen Mecnûn olur kimi zaman dağları toza çeviren Ferhat... Fuzûlî için hiçbiri yeterli değildir ve olmayacaktır. Aşkın azığı bela olduğundan herkesin aşkından üstün bir aşk, herkesin derdinden büyük bir dert olmasıdır Fuzûlî'ninki. Âşıklığı ne kadar dile düşerse aşkı da Ferhat'ı ve Mecnun'u tahtından edecektir. Bu taht savaşlarında kılıçlar kelimelerdir. Fuzûlî çeşitli söz oyunları ile kaleme aldığı şu gazeliyle dillere düşmek, gönüllerde yükselmek istiyor. Halkın üstat âşıklar arasında saydığı âşıkları Fuzûlî, birer birer hedefine koyar artık. Fuzûlî bu gazelde resmen er meydanındadır. Tüm faziletlerini gösterir. Bu er meydanından galip çıkmak için var olan, alışılmış âşık anlayışını yıkar. Başarılı da olur, herkesle boy ölçüşmüştür ve sıra sevgiliye gelir. Herkesi bir bir yere seren şair